

แนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้นที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง) เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในประเทศไทย*
GUIDELINE OF SECONDARY SCHOOL DEVELOPMENT MODEL USING THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY STEP 3 (INNOVATION AND HIGH VALUE) FOR LOCAL DEVELOPMENT IN THAILAND

จำรูญ กลีวัตร, บรรพต วิรุณราช

Jumroon Kasiwat, Bunpot Wiroonratch

มหาวิทยาลัยบูรพา

Burapha University

Corresponding Author E-mail: S_bam39@windowslive.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา และท้องถิ่นด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้นที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง) ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพเทคนิคเดลฟาย กับ 17 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญผู้เรียนหลักสูตร นพย.1 ผลการวิจัยพบว่า 1. แนวทางการสร้างนวัตกรรมในโรงเรียนตามการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นที่ 3 ประกอบด้วย (1) เงื่อนไขความรู้ พบว่ามี 5 ข้อกิจกรรมที่โรงเรียนที่มีนวัตกรรมจะต้องมีการพัฒนา (2) เงื่อนไขคุณธรรม มี 12 ข้อปฏิบัติตามหลักเงื่อนไขคุณธรรมของโรงเรียนที่มีสินค้าหรือกิจกรรมที่เรียกเก็บค่าบริการได้ และที่มีนวัตกรรมที่มีมูลค่าสูง (3) ความมีเหตุผล พบ 13 แนวทางหลักในการดำเนินกิจกรรมที่ผู้บริหารและครูใช้ในการสร้างนวัตกรรมสินค้าและบริการของโรงเรียน (4) มีภูมิคุ้มกันที่ดี พบ 15 กิจกรรมที่เป็นแนวทางสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนการสอนที่ดี การมีสินค้าและกิจกรรมที่เรียกเก็บค่าบริการได้ของโรงเรียน มีความมุ่งหวังให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกอาชีพ พัฒนาทักษะทั้งการงานและอาชีพ โดยผ่านตัวการศึกษาและกิจกรรมที่มีนวัตกรรม และ (5) ความพอประมาณ พบ 8 แนวทางการพิจารณาความพอประมาณในการจัดการสินค้าและกิจกรรมนวัตกรรมที่โรงเรียน ควรจะมี 2. แนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาและท้องถิ่นตามแนวทางตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นที่ 3 พบว่า 1) ลักษณะกิจกรรมอาชีพที่สัมผัสหรือรับรู้ถึงนวัตกรรมสินค้า/กิจกรรมที่เรียกเก็บค่าบริการของโรงเรียนมี 11 ลักษณะ และ 2) พบว่ามี 10 เกณฑ์การประเมินผลประสิทธิผลด้านการดำเนินการนวัตกรรมในโรงเรียน

คำสำคัญ: การพัฒนาโรงเรียน; ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง; นวัตกรรมและมูลค่าสูง

* Received August 5, 2020; Revised August 16, 2020; Accepted August 27, 2020

Abstract

The objective of this research article was to study guidelines for the development of secondary schools and local based on the Sufficiency Economy Philosophy (SEP) step 3 (Innovation and High Value). The qualitative research designed with Delphi technique and sampling with 17 experts in the Sustainable Development Leader 1 curriculum. Presenting the findings of innovative approaches in schools according to the development of the school's teaching and learning according to the SEP step 3 that consisted of (1) Knowledge conditions; 5 activities that innovative secondary school had to be developed (2) Morality conditions; 12 clauses in accordance with the moral conditions of the secondary school that had the innovative and high value products or chargeable activities. (3) Reasonableness; 13 main guidelines for conducting activities that administrators and teachers use to create innovative products and services of the school. (4) Immunity; 15 activities that were guideline for the immune in carrying out activities that can cause good teaching, school's product and chargeable activities, with the aim for students to practice thinking, career training, and developing both work and career skills through innovative and activities' education. (5) Moderation; 8 ways to consider moderation in innovative product and activities management that the school should have. And the second objective, the guidelines for secondary schools and local community development according to the SEP guidance was found that (1) There were 11 characteristics of the occupational activities that touched or perceived the school's innovative products or chargeable activities, and (2) 10 criteria for evaluating the effectiveness of implementing innovation in school.

Keywords: School development; Sufficiency economy philosophy; Innovation and high value

บทนำ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรม สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงสนพระราชหฤทัยเรื่องการศึกษา ของนักเรียนไทยในยุคศตวรรษที่ 21 ที่โลกทางการศึกษาได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก รวมทั้งเทคโนโลยี สารสนเทศที่มีความก้าวล้ำ ประกอบกับประเทศไทยที่ผ่านมามีประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมกัน ทำให้โอกาสและคุณภาพของการศึกษานับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และมีความเร่งด่วนที่สุดประการหนึ่งของระบบการศึกษา ที่ต้องการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ขับเคลื่อนไปสู่การศึกษาเพื่ออาชีพ และการมีงานทำ การศึกษาของประเทศไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนทั้งเป้าหมายและกระบวนการการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญสำหรับการสร้างประชากรให้มีคุณภาพและรองรับความเปลี่ยนแปลงของโลกได้ (สำนักงาน กปร., 2559) โดย สุเมธ ตันติเวชกุล (2559) กล่าวว่า โรงเรียนคุรุบุรีชัยพัฒนาพิทยาคม จังหวัดพังงา หลังจากประสบภัยพิบัติถูกคลื่นสึนามิในปี พ.ศ. 2547 สมเด็จพระเทพฯ ทรงมีรับสั่งให้โรงเรียนแห่งนี้อยู่ในการดูแลฟื้นฟูของมูลนิธิชัยพัฒนาและปรับเข้าสู่โรงเรียนดีเด่น ตามโครงการจัดการรูปแบบทวิศึกษาร่วมกับแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทรงให้ร่วมกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตภูเก็ต จัดทำหลักสูตรการพัฒนาอาชีพในโรงเรียนมัธยมโดยมีโรงเรียนคุรุบุรีชัยพัฒนาพิทยาคมเป็นโรงเรียนนำร่อง และให้ร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ท้องถิ่น ภาคเอกชน ร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับเด็กที่ด้อยโอกาส ด้วยการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสามัญและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการตามโครงการ “ลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้ (Teach less learn more) ที่เป็นต้นแบบการจัดการการศึกษาแบบหนึ่งของประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นนักคิดและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนด้วยการมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของ (กมลรัตน์ เทอร์เนอร์ และคณะ, 2559) ด้วยการปรับพื้นฐานด้านอาชีพให้แก่นักเรียนให้สามารถศึกษาต่อในวิชาชีพเฉพาะทางที่ตนเองสนใจได้ และรวมทั้งพัฒนาอาชีพเสริมให้กับราษฎรภายใต้โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ชัยพัฒนา-กาชาดไทย (บ้านทุ่งรัก) อำเภอคุรุบุรี จังหวัดพังงา อีกด้วย (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2559)

แนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีองค์ประกอบ 3 ห่วง และ 2 เงื่อนไข อันประกอบด้วย ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรม นำไปสู่ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรมที่มีความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (สำนักงาน กปร., 2559) โดยที่หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงแบ่งเป็น 3 ชั้นระยะ ได้แก่ ชั้นที่ 1 ระยะกินอะไรปลูกสิ่งนั้นเหลือแบ่งขาย ชั้นที่ 2 ระยะการ รวมกลุ่มของประชาชน ร่วมกันทำช่วยเหลือ ปกปักรักษาหรือ ให้มีปริมาณส่งออกที่มากพอต่อตลาด

และขั้นที่ 3 ระยณะนวัตกรรมที่การทำผลผลิตไม่ว่าจะเป็นเกษตร อุตสาหกรรม หรือ การศึกษา ไม่ว่าอาชีพอะไรก็ตาม ให้มีนวัตกรรมทั้งนวัตกรรมสินค้า ผลผลิต และจะทำให้มีมูลค่าสูง (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2559)

กล้า ทองขาว (2558) ศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาแบบยึดพื้นที่เป็นฐานในระดับมัธยมที่ต้องใช้การเรียนรู้จากโรงเรียนต้นแบบ กับแนวทางการขยายผลและสร้างผลลัพธ์สู่คุณภาพที่ดีขึ้นของผู้เรียน โดยที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน ครอบครัว สังคมและบริบทแวดล้อม การศึกษาของ น้ำผึ้ง มีศิล และคณะ (2560) พบว่า ครอบครัว เป็นต้นแบบด้านการปฏิบัติที่ดี เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงานที่มีความซับซ้อนและเงื่อนไขที่แตกต่างกันไปในแต่ละ ครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรมและบริบททางสังคมที่รายล้อมอยู่รอบครอบครัว โดยที่ผู้ปกครองจะทำหน้าที่แปรเปลี่ยนความซับซ้อนให้กลายมาเป็นปัจจัยผลักดันในการสร้างความสามารถ เสริมสร้างทักษะชีวิต และการทำงานให้แก่ผู้เรียนได้ และ ประวดี พันผาสุก (2562) ที่พบว่า การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนขั้นพื้นฐาน ต้องมีการจัดองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 5 ด้านและมี 18 องค์ประกอบ คือ (1) การบริหารจัดการมี 4 องค์ประกอบ (2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมี 4 องค์ประกอบ (3) ด้านการพัฒนาบุคลากรมี 3 องค์ประกอบ (4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมี 2 องค์ประกอบ (5) ด้านผลลัพธ์/ความสำเร็จมี 5 องค์ประกอบ และโรงเรียนต้องกำหนดนโยบายการจัดการ ศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษาที่มีการแสดงผ่าน ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน

การผลักดันให้เกิดการดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในประเทศไทย พบว่าปัจจุบันมีกว่า 14,604 โรงเรียน (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) อย่างไรก็ตามโรงเรียนคุรุชัยพัฒนาพิทยาคม มีการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงและนอกรเรียนการสอนปกติแล้ว ยังแนะนำให้โรงเรียนทำโครงการอาชีพต่าง ๆ เช่น โครงการ มัคคุเทศก์น้อย โครงการธุรกิจโรงแรม โครงการน้ำดื่มของโรงเรียน โครงการเกษตรโรงเรียน เช่น การปลูกผัก เลี้ยงไก่ไข่และปลาตุ๊ก โครงการทำขนมของนักเรียน โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดของแต่ละโครงการ และความสนใจของแต่ละคน โดยมุ่งหวังเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตเมื่อสำเร็จการศึกษา อีกทั้งโรงเรียนและนักเรียนมีรายได้ขณะเรียน (ลลิต ถนอมสิงห์, 2559) อย่างไรก็ตามโรงเรียนคุรุชัยพัฒนาพิทยาคมยังคงมีการดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นที่ 2 ที่สามารถสร้างความร่วมมือกับกลุ่มของประชาชน ร่วมกันทำ

ปรึกษาหารือกัน เพื่อสร้างตอบสนองต่อความต้องการของตลาด แต่ยังคงพบว่ามีช่องว่างของการพัฒนาเข้าสู่ขั้นที่ 3 ที่พบว่ายังขาดความเป็นนวัตกรรมและการสร้างมูลค่าในสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูง รวมถึงการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงจากทั้งทางด้าน การบริหารและบริบทแวดล้อมที่เกิดขึ้นเป็นประเด็นปัญหาสู่การศึกษาวิจัยเพื่อ หาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาและท้องถิ่นตามแนวทางตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง) ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง) และ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาและท้องถิ่นตามแนวทางตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2557) เพื่อค้นหาแนวการศึกษารูปแบบการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขั้นที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง) เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในประเทศไทย

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและสะดวกจำนวน 17 คนจากประชากรเป็นกลุ่มผู้เรียนหลักสูตรผู้นำการพัฒนาอย่างยั่งยืน รุ่นที่ 1 ที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงดำรงตำแหน่งองค์ประธานหลักสูตร จำนวน 36 คน (Timothy, 2011; วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2562; และ น้ำผึ้ง มีคิล, 2559)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามปลายเปิดที่ผ่านการประเมินการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ (Jeffrey, 2015) ประกอบด้วย 2 คำถามหลัก และ 7 คำถามย่อย ได้แก่ 1) การ นำความรู้เรื่องนวัตกรรมไปสู่กิจกรรมการเรียนการสอนโรงเรียน (1.1) ลักษณะกิจกรรมอาชีพที่สัมผัสหรือรับรู้ นวัตกรรมสินค้าหรือกิจกรรมที่เรียกเก็บค่าบริการของโรงเรียน และ (1.2) การประเมินผลประสิทธิผลโรงเรียน 18 เกณฑ์ และ 2) เกณฑ์ในการประเมินโรงเรียนด้วยหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ท่วง 2 เงื่อนไข 5 ด้าน ได้แก่ (2.1) พัฒนาด้านความรู้ (2.2) การคำนึงถึงหลักคุณธรรม (2.3) การใช้หลักเหตุผล (2.4) การใช้หลักการป้องกันและแก้ไข และ (2.5) การใช้หลักความพอประมาณ โดยพิจารณาและดำเนินการแต่ละด้านอย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เทคนิคเดลฟายที่เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ด้วยกระบวนการและแบบสอบถามเดลฟาย (Delphi Questionnaire) ในรอบการร่างแบบและนำผลที่ได้จากการร่างแบบมาดำเนินการตรวจสอบแบบในรอบที่ 2 และสุดท้ายที่นำผลจากการตรวจสอบแบบในรอบที่ 2 มาทำการการยืนยันแบบในรอบที่ 3 ตามกระบวนการ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเทคนิคเดลฟายในรอบ ร่างแบบ ใช้การวิเคราะห์เพื่อบรรยาย (Descriptive statistics) หาค่าความถี่และร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 และรอบที่ 3 โดยใช้สถิติ ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Timothy, 2011) ในการหาข้อสรุปการตีความและการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัยมาสร้างบทสรุปของข้อมูลให้เป็นเรื่องเดียวกัน (สุรางค์ จันทวานิช, 2556)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขั้นที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง) พบว่า

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย (1) โรงเรียนมีการพัฒนาความรู้ด้านกระบวนการผลิต ให้สามารถรู้จริง รู้ลึก และปฏิบัติจริงได้ ในการ ควบคุมคุณภาพสินค้าพร้อมแจกแจงกระบวนการและการให้ผู้อื่นสามารถเข้ามาทำงานทดแทนได้ โดยที่ยังคงมีคุณภาพสินค้าคงเดิม (2) โรงเรียนมีการพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม มีความซื่อสัตย์ระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ ผลิตสินค้าอย่างเป็นธรรม แบ่งปันผลประโยชน์ให้ผู้ขาย ผู้ซื้อ ผู้มีส่วนร่วม และคำนึงถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (3) โรงเรียนมีการพัฒนาความรู้ผสมผสานทั้งทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เคมี ชีวะ รวมทั้งภูมิปัญญาและปราชญ์ชาวบ้าน (4) โรงเรียนมีการพัฒนาความรู้ให้ผู้เรียน “รู้จริงและรอบด้าน” โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสินค้า และการขาย (5) โรงเรียนมีการพัฒนาความรู้ ด้วยการแยกความรู้เป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นความรู้ท้องถิ่น เช่น อัตลักษณ์ท้องถิ่น และส่วนที่เป็นความรู้สากล เช่น การตลาด เทคโนโลยี เป็นต้น

เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย (1) โรงเรียนใช้แนวทางด้านคุณธรรมตามหลักการทางการตลาดมีการกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคา หลักการตลาดเบื้องต้น การขายสินค้าที่ไม่เอาเปรียบผู้บริโภคหรือลูกค้า ความสะอาด ความปลอดภัยและคุณภาพสินค้า (2) โรงเรียนใช้แนวทางด้านคุณธรรม ที่สามารถตรวจสอบความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ตั้งต้นทางการผลิต ผู้ผลิต กระบวนการ และโดยเฉพาะเมื่อสินค้ามีปัญหาสามารถสืบย้อนได้ (3) โรงเรียนใช้แนวทางด้านคุณธรรม ด้วยการเน้นการพัฒนาสินค้าเศรษฐกิจจากชีวภาพใน

โรงเรียน (4) โรงเรียนใช้แนวทางด้านคุณธรรม ด้านการผลิตสินค้า การแบ่งปันผลกำไรไป
ยังหน่วยผลิต วัตถุประสงค์ ต่าง ๆ อย่างมีความเท่าเทียม และด้วยการพิจารณาจากความยาก
ง่ายของแต่ละกิจกรรม (5) โรงเรียนใช้แนวทางด้านคุณธรรม ในด้านการบริการที่ตรงเวลา
ด้วยการกำหนดตามแผนในการ จัดส่งให้มีประสิทธิภาพ (6) โรงเรียนใช้แนวทางด้าน
คุณธรรม ด้วยส่งเสริมการขายและการสร้างแรงจูงใจแก่ลูกค้าที่มียอดสั่งซื้อหรือลูกค้าที่ดี
ตลอดมา (7) โรงเรียนใช้แนวทางด้านคุณธรรม มาเป็นพื้นฐานสำคัญของทุกคนและทุก
อาชีพ เป็นเรื่องที่ต้อง ปลูกฝัง การดำรงตนเป็นแบบอย่างของผู้มีคุณธรรม อันจะนำไปสู่
ความยั่งยืนของสินค้าหรือกิจกรรม (8) โรงเรียนใช้แนวทางด้านคุณธรรม ที่พิจารณา
กิจกรรมหรือสินค้าก่อนว่าจะนำไปใช้ในด้านใด (9) โรงเรียนใช้แนวทางด้านคุณธรรม ใน
การเสริมสร้างครูและบุคลากรในองค์กร ให้มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์
และมีความอดทน และมีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต (10) โรงเรียนจัดการ
เรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระ มีการวางนโยบายให้ครูทุกคนสอดแทรกกิจกรรม หรือ
โครงการด้านคุณธรรมเพื่อปลูกฝังให้นักเรียน มีความตระหนัก ซื่อสัตย์ทั้งตนเองและผู้อื่น
และตลอด จนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร (11) โรงเรียนเสริมสร้างคุณธรรมเป็นพื้นฐาน
ด้านจิตใจและการกระทำ ประกอบการด้วยการมีความ ตระหนักในคุณธรรม ละอายใจใน
การทำผิด ไม่เอาर्डเอาเปรียบ ตั้งมั่นในความดี มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความ
เพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินกิจกรรม และมีวินัยและความรับผิดชอบ (12) โรงเรียนใช้
หลักด้านคุณธรรม ในการจัดการที่ระบบต้องมีความโปร่งใส รับการตรวจสอบได้จาก ทุก
ฝ่ายในทุกขั้นตอนและทุกโอกาส และมีระบบการรายงานที่ครบถ้วนและครอบคลุมใน
ประเด็นสำคัญๆ

ความมีเหตุผล ประกอบด้วย (1) โรงเรียนใช้แนวทางความมีเหตุผล ในการสร้าง
กิจกรรมอาชีพต่าง ๆ ตามที่นโยบายการเรียนการสอนอย่างชัดเจน มีการให้ความรู้เรื่อง
ความมีเหตุผลที่อยู่บนบรรทัดฐานของการกระทำอย่างมีความรอบคอบ และนี่ถึงผลที่จะ
ตามมา (2) โรงเรียนใช้ความมีเหตุผลด้วยการดำเนินการกิจกรรม เน้นการใช้เทคโนโลยี
สมัยใหม่ และการใช้ กระบวนการที่สามารถขอมาตรฐานการผลิตสินค้าจากองค์กรต่าง ๆ
ได้ และสามารถขายได้ในตลาดที่กว้างขึ้น (3) โรงเรียนใช้ความมีเหตุผล ด้วยการพัฒนา
เยาวชนในชุมชนด้านเทคนิคการพูด การนำเสนอสินค้า ตลอดจนถึงการพัฒนาบุคลิกภาพ
(4) โรงเรียนออกแบบสินค้าที่มีการออกแบบร่วมกับการสร้างเรื่องราว (Story) มีมาตรฐาน
และที่ไปที่ มาของสินค้า การพัฒนาสินค้าให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน มีผลกำไร มีการ
คืนผลกำไร สร้างความพึงพอใจให้กับคนทุกคน (5) โรงเรียนพิจารณาจากผลิตภัณฑ์ที่
โรงเรียนสามารถผลิตได้ ตามกำลังคน เวลา งบประมาณที่มีตามบริบทในการบริหารจัดการ
ของโรงเรียน (6) โรงเรียนใช้ความมีเหตุผลด้วยการศึกษา วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และการ

ใช้ชีวิตมาถอดรหัสความต้องการเพื่อผลิตสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับชุมชน (7) โรงเรียนใช้ความมีเหตุผลในการสร้างนวัตกรรมสร้างขึ้นมา ให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ แก้ไขปัญหา และการเพิ่มประสิทธิภาพจากวิกฤตให้เป็นโอกาส (8) โรงเรียนใช้ความมีเหตุผลที่สอดคล้องกับภูมิสังคม ซึ่งถือว่าเป็นกลไกที่ละเอียดอ่อน มีความเหนียวแน่น และการแทรกแซงที่ต้องมีความกลมกลืนลงตัวไม่แย้งต่อความรู้สึก (9) โรงเรียนดำเนินการตามนโยบายโครงการ 1 โรงเรียน 1 ผลิตภัณฑ์ ส่งการปฏิบัติ โดยการสำรวจครูที่มีทักษะทางวิชาชีพ หรือสืบค้นหา เสาะหา จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนใกล้โรงเรียน ให้เกิดเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (10) โรงเรียนใช้ความมีเหตุผลด้วยการคำนึงถึงความพอเพียง บนความมีเหตุผลถูกต้องตาม หลักความเป็นจริง พิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ ทั้ง ในปัจจุบันและอนาคตอย่างรอบคอบ (11) โรงเรียนใช้ความมีเหตุผลแห่งความมีคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งรอบตัว (12) โรงเรียนใช้ความมีเหตุผลผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียนมีความถนัด พร้อมกับการ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ และเพิ่มเติมจากหน่วยอื่น ๆ ที่ประสบผลสำเร็จ (13) โรงเรียนใช้ความมีเหตุผลที่ต้องคำนึงถึงมิติด้านเวลา ในเหตุการณ์เฉพาะหน้า ระยะปานกลาง และระยะยาว เนื่องจากเหตุผลที่เหมาะสมกับช่วงเวลาหนึ่ง อาจไม่เหมาะสมกับช่วงเวลาอื่นๆ

มีภูมิคุ้มกันที่ดี ประกอบด้วย (1) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกัน ด้วยการประเมินผลด้านบวกและด้านลบ ควบคู่กันไป ด้วยกิจกรรมใดที่เกิดผลด้านลบส่งผลกระทบต่อเป้าหมายอย่างรุนแรง ไม่ควรจะดำเนินการ (2) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกัน ด้วยการใช้อุปกรณ์ที่ถูกต้อง เข้าถึงได้รวดเร็ว ปรับใช้ให้ทันสมัยและสถานการณ์ได้ (3) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกันด้วยการ ฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ และมีการทบทวนให้เกิดข้อผิดพลาดให้น้อยที่สุด (4) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกันในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่บนความเข้าใจว่าสามารถแก้ไขเฉพาะบางปัญหาเท่านั้น จึงต้องเริ่มจากความคิดที่เป็นการวิเคราะห์แล้วถึงจะลงมือปฏิบัติด้วยหลักการ “ระเบิดจากข้างใน” (5) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกัน ในการเรียนการสอนโดยใช้แบบอย่างสินค้าที่มีการสร้างมูลค่ามา เป็นเครื่องมือมีกระบวนการจัดบันทึกเป็นข้อมูล การจัดการข้อมูลเป็น Big Data เพื่อพัฒนาและสร้างเป็น นวัตกรรมในการประดิษฐ์สำหรับการทำธุรกิจต่อไป (6) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกันด้วยการทบทวนกิจกรรมใหม่ ตามความหลากหลายของนักเรียน มุ่งเน้นการสอบถามปัญหาจากตัวผู้เรียน และเข้าถึงเหตุผลเป็นรายบุคคล (7) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกันด้วยการให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสดูงาน เพื่อเปิดโลกทัศน์ กระตุ้น ความคิดเชิงสร้างสรรค์ ให้คิดผลิตภัณฑ์และทดลองลงมือทำในแบบของตนเอง (8) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกันด้วยการ สร้างทำต้นแบบออกทดสอบตลาดก่อน แต่ถ้าไม่สามารถบรรลุ

วัตถุประสงค์ ได้นำมาแก้ไขและปรับปรุงกระบวนการใหม่ (9) โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงหรือสิ่งที่ไม่เป็นไปตามที่มุ่งหวัง การตั้งอยู่บนความไม่ประมาท มีแผนสำรองสำหรับแต่ละสถานการณ์และความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น การเตรียมความพร้อมรับมือกับปัญหา และเผชิญกับความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นได้ (10) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกันด้วยการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของตลาด ความพึงพอใจของผู้รับบริการ เพื่อพัฒนานวัตกรรมหรือผลิตภัณฑ์ที่ตรงต้องการของลูกค้า เฉพาะกลุ่ม การมีช่องทางการจำหน่าย การหาตลาดรองรับ มีการประชาสัมพันธ์ตัวสินค้า ในช่องทางต่าง ๆ ให้เป็นที่รู้จัก และผลิตสินค้าตามจำนวนที่ต้องการขาย ไม่ให้สินค้าเหลือหรือค้างไว้นาน (11) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกันด้วย การทบทวน ตรวจสอบปัญหาทั้งระบบการผลิต เพื่อการดำเนินการแก้ไขตามสาเหตุของปัญหาและการใช้กระบวนการ PDCA (12) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกันด้วยการศึกษาโอกาสจากสภาพความต้องการของตลาดในชุมชนในอำเภอ หรือจังหวัดใกล้เคียง (13) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกันด้วยการฝึกฝนจนเกิดประสบการณ์ และสร้างเป็นบทเรียนชีวิตได้ (14) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกันด้วยการดำเนินกิจกรรมที่ต้องใช้ วัตถุดิบ อุปกรณ์ และความรู้มาพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป ไม่ทำเกินตัว หากไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหวังก็ไม่เจ็บตัวมากและให้ความสำคัญกับการพัฒนาข้อบกพร่องให้ดีขึ้น และ (15) โรงเรียนใช้หลักการมีภูมิคุ้มกันด้วย การมีสติรู้ และการฝึกสมาธิ ช่วยการทำงานมีประสิทธิภาพ

ความพอประมาณ ประกอบด้วย (1) โรงเรียนใช้หลักการความพอประมาณ ด้วยการพิจารณาจากความสมดุลขององค์ประกอบภายใน โรงเรียน งบประมาณสนับสนุน และจำนวนนักเรียนที่ให้ความสนใจจริง (2) โรงเรียนใช้หลักการความพอประมาณ ด้วยการพิจารณาความสมดุลกับองค์ประกอบภายนอก ความต้องการของตลาด และราคาควรจะเป็น (3) โรงเรียนใช้หลักการความพอประมาณ ด้วยการพิจารณาความต้องการและความคาดหวังของ สมาชิกในองค์กร และการดำเนินการที่เอื้อประโยชน์ภายในมากกว่าภายนอก (4) โรงเรียนใช้หลักการความพอประมาณ ด้วยการให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการคิด ประดิษฐ์สินค้า การขยายตลาดหรือการเติบโตของกิจกรรมให้ชุมชน โดยการมีส่วนร่วมจากชุมชน ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้มแข็งและมั่นคง (5) โรงเรียนใช้หลักการความพอประมาณ ด้วยการมีกิจกรรมที่ไม่มากชั้นตอน ไม่ยุ่งยากต่อการ บริหารจัดการ ตามกำลังคน กำลังทรัพย์ กำลังวัสดุที่โรงเรียนมี และมีความเหมาะสมต่อการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพได้ (6) โรงเรียนใช้หลักการความพอประมาณ ด้วยการมีจำนวนกิจกรรมที่เหมาะสมกับ ผู้ผลิต-ผู้ให้บริการและผู้ซื้อ-ผู้รับบริการ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการผลิตจนเหลือหรือผลิตไม่เพียงพอการขาย หรือมีการผลิตที่พอเหมาะสมตามสภาพการณ์ หรือจัดการได้อย่างพอดีสู่ความยั่งยืน (7) โรงเรียนใช้หลักการความพอประมาณด้วยการพิจารณาความพอประมาณ

สามารถพิจารณาได้ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในและภายนอก (8) โรงเรียนใช้หลักการความพอประมาณมาพิจารณา ราคาสินค้าและบริการสำหรับนักเรียน ไม่ควร เกินกำลังซื้อของนักเรียน แต่ก็ไม่กำหนดราคาถูกจนรู้สึกได้ว่าเป็นของฟรี รวมถึงการมีสินค้าทางเลือกในราคาที่เหมาะสมและไม่เป็นสินค้าต้องห้าม

2) แนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาและท้องถิ่น ด้วยแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นระยะที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง) พบ 2 ประเด็นกิจกรรมในการดำเนินการ ได้แก่

ประเด็นหลักที่ 1) ลักษณะกิจกรรมหรืออาชีพที่สัมผัสหรือรับรู้วัฒนธรรมสินค้าหรือกิจกรรมที่เรียกเก็บค่าบริการของโรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียนมีนโยบายที่แสดงให้เห็นความมุ่งมั่น ในการเป็นประเภทของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีกิจกรรมร่วมอาชีพ (2) โรงเรียนใช้แนวทางการตอบโจทย์ของคนในชุมชน ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า ผลผลิต และ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในพื้นที่ ตัวอย่างเช่น การนำขยะสดมาทำปุ๋ยน้ำ นำลูกกาแฟไปทำกระเป่า ผลิตสินค้าจากข้าว เช่น เมล็ดข้าวเป็นรูปภาพหรือแปรรูปเป็นน้ำนมข้าว ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดมาผลิตเป็นน้ำนมข้าวโพด บริการกำจัดขยะลาย เป็นต้น ขึ้นกับว่าแต่ละโรงเรียนจะมีวัตถุประสงค์และโอกาสจะดำเนินการอย่างไร (3) แนวคิดและกิจกรรมพัฒนาสินค้าของโรงเรียนที่เน้นเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีประโยชน์ต่อสุขภาพ และมีความปลอดภัย (4) โรงเรียนมีการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อการดำเนินธุรกิจ ด้วยสินค้าและการบริการ มีความตระหนัก ไว้เสมอว่ามีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ธุรกิจตลอด (5) โรงเรียนเลือกใช้แนวทางพัฒนานวัตกรรมและสินค้าของโรงเรียน ที่มีความสอดคล้องกับภูมิสังคม และสภาพภูมิประเทศ (6) โรงเรียนมีการดำเนินการให้ โรงเรียน ครูบครครัวและนักเรียน มีส่วนร่วมในการคิดพัฒนาหลักสูตร และนวัตกรรมที่สามารถต่อยอดและใช้ประโยชน์ให้เกิดกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง (7) โรงเรียนมีการใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ระหว่างโรงเรียนกับลูกค้า หรือส่วนอื่น ๆ เช่น ทางออนไลน์ ประชุมผู้ปกครอง หนังสือชี้แจง และมีการใช้แบบผสมผสานกันหลายช่องทางการสื่อสาร (8) โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมที่สามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการผลิต ด้วยการมีผู้เชี่ยวชาญ มาดูกระบวนการต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะขั้นตอนสุดท้ายที่จะส่งมอบสินค้า (9) โรงเรียนมีการใช้นวัตกรรมกับสินค้ามูลค่าเพิ่มสูงของโรงเรียน สามารถตอบโจทย์ทั้งผู้ผลิตคือการผลิตได้เพิ่ม และผู้ใช้สินค้าที่ได้สินค้าที่โดดเด่น มีเอกลักษณ์ และคุณภาพดีตามความต้องการ (10) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมผลิต และการออกแบบมาเป็น นวัตกรรมสินค้าของโรงเรียน และ (11) โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับภาคธุรกิจ ภาค

ราชการ ภาคเอกชน เพื่อการระดมเงินทุน การผลิต การตลาด การจัดการ และข่าวสาร ข้อมูลที่จะขับเคลื่อนนวัตกรรมสินค้าให้มีความโดดเด่น

ประเด็นที่ 2) การประเมินผลประสิทธิผลโรงเรียนได้แก่ (1) โรงเรียนมีกิจกรรม การประเมินผลความมีประสิทธิภาพโดยทั่วไปตามระดับความมาก-น้อยของความ สำเร็จที่ โรงเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายได้ (2) โรงเรียนมีการประเมินผลคุณภาพของผลผลิตและ การบริการ ที่เป็นพื้นฐานในการดำเนินการของโรงเรียน (3) โรงเรียนใช้วิธีการประเมินผล ความมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกำหนดมาตรฐานการ ปฏิบัติและเกณฑ์อื่นๆ ที่กำหนด (4) โรงเรียนมีการประเมินผลความสามารถในการทำกำไร นำเสนอผลประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน เมื่อหัก ต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้ว (5) โรงเรียนใช้หลักการประเมินผลการใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อม ที่มีคุณค่า อยู่อย่าง จำกัด และ ความสามารถนำมาปฏิบัติงานตามกิจกรรมของโรงเรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด (6) โรงเรียนมีการประเมินผล การสร้างขวัญ กำลังใจ หรือสภาพการจงใจสมาชิก หรือพนักงานของโรงเรียนหรือองค์กร ที่ทำให้เกิดความพยายามในการทำงานมากขึ้นเพื่อ การบรรลุผลตามเป้าหมายของ โรงเรียนหรือองค์กร และตลอดจนการพัฒนาความผูกพัน (7) โรงเรียนมีการประเมินผล ความพึงพอใจ และความรู้สึกที่บุคคลหรือพนักงานมีต่อบทบาทหรือต่อ งานของตนในโรงเรียนหรือองค์กร กับผลการตอบแทนอย่างยุติธรรมจากที่ โรงเรียนหรือองค์กรมอบให้ (8) โรงเรียนมีการประเมินการยอมรับในเป้าหมายขององค์กร ความยินยอมพร้อมใจการรับเอาเป้าหมายองค์กร โดยพนักงานเชื่อว่าเป้าหมายนั้นมีความ ถูกต้องเหมาะสมและสามารถดำเนินการได้ (9) โรงเรียนมีการประเมินผล ความยืดหยุ่น การปรับตัว หรือความสามารถในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์วิธีการในการทำงาน เพื่อสร้าง ความสามารถในการสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม และ (10) โรงเรียนมีการประเมินสภาพแวดล้อมองค์กร ที่เป็นการประเมินโรงเรียน องค์กร และบุคคลในองค์กร ต่อสภาพแวดล้อมที่โรงเรียน องค์กรมีความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ รวมถึงความเลื่อมใส ความศรัทธา ความเชื่อมั่นและการให้การสนับสนุนที่กลุ่มคนทั่วไปมีต่อโรงเรียนองค์กร

อภิปรายผลการวิจัย

1) แนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง) ซึ่งสอดคล้องกับ สุขุมธ ตันติเวชกุล (2559) และการศึกษา ของ กล้า ทองขาว (2558) ด้านการสร้างการศึกษาแบบยึดพื้นที่โรงเรียนเป็นฐานและการ สร้างผลลัพธ์ที่ดีขึ้น ตามแนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข โดยพบว่า

เงื่อนไขความรู้ พบว่ามี 5 ข้อกิจกรรมที่โรงเรียนที่มีนวัตกรรมควรจะพัฒนาใน ด้านความรู้ ได้แก่ (1) กิจกรรมสร้างความรู้ และความชำนาญในกระบวนการ (2) การ

พัฒนาความรู้คุณธรรม (3) การผสมผสานศาสตร์ต่าง ๆ และเทคโนโลยีกับภูมิปัญญาชาวบ้าน (4) สร้างการรู้จักจริงและรู้รอบ และ (5) สร้างความชัดเจนระหว่าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้ใหม่สากล

เงื่อนไขคุณธรรม พบว่า 12 ข้อปฏิบัติตามหลักเงื่อนไขคุณธรรมโรงเรียนที่มีสินค้าหรือกิจกรรมที่เรียกรับค่าบริการได้และพัฒนาสิ่งต่อไปนี้ (1) กำหนดราคาที่เป็นธรรม (2) สร้างการสืบทอดความรับผิดชอบได้ (3) พัฒนาสินค้าตามเศรษฐศาสตร์ของโรงเรียน (4) มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม (5) การบริการที่ตรงเวลา (6) การสร้างแรงจูงใจและความผูกพันลูกค้า (7) การปลูกฝังความมีคุณธรรม (8) การคิดผลิตภัณฑ์และบริการเหมาะสม (9) ความตระหนักในหลักคุณธรรมของบุคลากรและครู (10) สร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งคุณธรรม (11) มีหลักจริยธรรมทางธุรกิจ และ (12) มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

ความมีเหตุผล พบว่ามี 13 หลักเหตุผลในการดำเนินกิจกรรมที่ ผู้บริหารและครูใช้ในการสร้างนวัตกรรมสินค้าและบริการของโรงเรียน (1) นโยบายการเรียนการสอนส่งเสริมอาชีพ (2) มีการใช้เทคโนโลยีและความมีมาตรฐาน (3) พัฒนาทักษะและบุคลิกภาพ (4) พัฒนาสินค้าที่มีเรื่องราวและมีความต่อเนื่อง (5) สอดคล้องกับความสามารถและทรัพยากรที่มี (6) ถอดรหัสความต้องการของตลาด (7) ใช้นวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหา (8) สร้างความสอดคล้องกับบริบทสังคม (9) เข้าร่วมโครงการ 1 โรงเรียน 1 ผลิตภัณฑ์ (10) ความมีเหตุผลบนหลักฐานเชิงประจักษ์และรอบคอบ (11) เน้นการสร้างคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม (12) สร้างความถนัดและส่งเสริมการแสวงหาความรู้ใหม่ และ (13) บนสำนึกหลักเหตุผลทั้งปัจจุบันและอนาคต

มีภูมิคุ้มกันที่ดี พบ 15 กิจกรรมแนวทางสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ถ้าสินค้าและกิจการที่เรียกรับค่าบริการได้ มีความมุ่งหวังให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกอาชีพ และพัฒนาทักษะทั้งการทำงานและอาชีพ โดยผ่านตัวการศึกษาและกิจการที่มีสินค้าและบริการที่มีนวัตกรรม ได้แก่ (1) มีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น (2) การใช้ข้อมูลจริงและเป็นปัจจุบัน (3) การฝึกฝนและสร้างความชำนาญ (4) ใช้หลักการระเบิดจากข้างใน (5) การสร้างมูลค่าเพิ่มและการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ (6) มีการทบทวนกิจกรรมและพัฒนาจากปัญหาที่พบ (7) การเปิดโลกทัศน์และสร้างความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนและสมาชิก (8) การผลิตและทดสอบสิ่งต้นแบบ (9) การเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนแปลง (10) ปลูกฝังความใกล้ชิดกับลูกค้า (11) การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ (12) การมองหาโอกาสทางการตลาด (13) การสร้างประสบการณ์ในชีวิต (14) ความเชื่อมโยงปัจจัยรอบด้านและอยู่บนความพอดี และ (15) มีสติรู้ และ

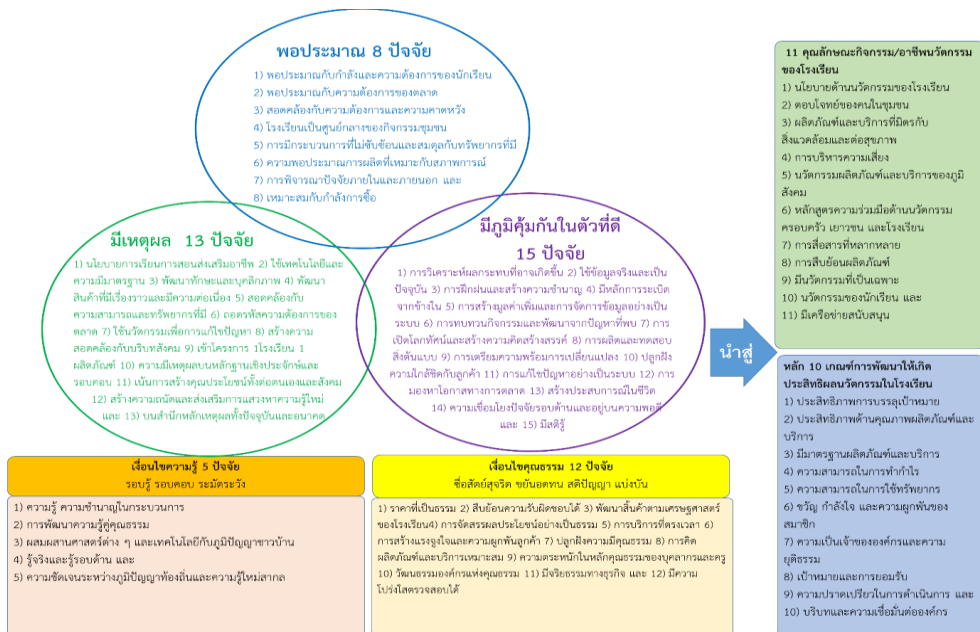
ความพอประมาณ พบ 8 แนวทางการพิจารณาการตามหลักความพอประมาณ ในโรงเรียนจะมีสินค้าและกิจการที่เรียกรับค่าบริการได้ควรมีกิจกรรม ได้แก่ (1) สร้าง

พอประมาณกับกำลังและความต้องการของนักเรียนก่อน (2) สร้างพอประมาณกับความ ต้องการของตลาด (3) สอดคล้องกับความ ต้องการและความคาดหวังของบุคลากร (4) สร้างโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมชุมชน (5) การมีกระบวนการที่ไม่ซับซ้อนและ สมดุลกับทรัพยากรที่มี (6) ความพอประมาณการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ (7) การ พิจารณาปัจจัยภายในและภายนอก และ (8) ความเหมาะสมกับกำลังการซื้อ

2) แนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาและท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง พบ 2 แนวทางการนำความรู้ด้านนวัตกรรมไปสู่กิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียน ได้แก่คือ ลักษณะกิจกรรมหรืออาชีพที่สัมพันธ์หรือรับรู้นวัตกรรมสินค้าหรือ กิจกรรมที่เรียกเก็บค่าบริการของโรงเรียน และการประเมินผลประสิทธิผลโรงเรียน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง) เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในประเทศไทย ผู้ ศึกษาได้จัดองค์ประกอบและนำเสนอด้วยองค์ประกอบด้วย 3 ท่วง 2 เงื่อนไข และนำสู่ 2 ผลลัพธ์ แสดงองค์ประกอบได้ตามภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) จากประเด็นการค้นพบ แนวทางในการศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง) ช่างต้น โรงเรียนคุระบุรีชัยพัฒนาพิทยาคม สามารถนำประเด็นต่าง ๆ ที่พบไปประเมินภายในและพัฒนาให้เกิดการดำเนินการให้สอดคล้องกับการสรุปความเห็นผู้เชี่ยวชาญได้ตามผลการศึกษา

2) จากกระบวนการและการค้นพบจากการศึกษา เป็นการศึกษาจากความชำนาญของผู้เชี่ยวชาญที่เล็งเห็นคุณค่าของการพัฒนาการศึกษาในอนาคตแต่ยังไม่ได้ดำเนินการในเชิงปฏิบัติ จึงเสนอแนะในการศึกษาการดำเนินการ เช่น การนำประเด็นค้นพบไปสร้างการประเมินจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จแล้วในชั้นที่ 3 เพื่อสรุปจัดความสำคัญการดำเนินการในแต่ละด้านต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบเพื่อหาแนวทางการดำเนินการในแต่ด้านกับโรงเรียนที่อยู่ในช่วงของการดำเนินการ ชั้นระยะที่ 1 และ ชั้นระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาให้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นระยะที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง) เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในประเทศไทยตามวัตถุประสงค์การศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ เทอร์เนอร์และคณะ. (2559). การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในการศึกษาพยาบาล. *Nursing Journal of The Ministry of Public Health*, 26(3), 13-26.
- กล้า ทองขาว. (2558). การจัดการศึกษาแบบยึดพื้นที่เป็นฐาน: แนวคิด แนวทาง และกรณีศึกษา. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 2(2), 21-36.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *โครงการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. บทความสถาบันสังคมศึกษา. สืบค้น 20 ธันวาคม 2562, จาก <http://academic.obec.go.th/article/detail.php?id=19>.
- น้ำผึ้ง มีศิลและคณะ. (2560). กระบวนการในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวแบบเสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts) ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(1), 208-218.

- น้ำผึ้ง มีคิล. (2559). การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย: การหลีกเลี่ยงมโนทัศน์ที่ไม่ถูกต้อง. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(1), 1256-1267.
- ประวัติ พันผาสุก. (2562). การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านเมืองคองอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิจัย
และพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 14(2), 148-155.
- ลลิต ถนอมสิงห์. (2559, 18 สิงหาคม). *กรรมการและรองเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนาฯ รุ่นที่
1 (นพย.1) [บทสัมภาษณ์]*.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2562). การวิจัยอนาคตโดยใช้เทคนิคเดลฟาย. *วารสารสหวิทยาการ
วิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 8(1), 1-10.
- วีระศักดิ์ จินรัตน์. (2557). การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน. *วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 11(2), 80-85.
- สำนักงาน กปร.. (2559). *หนังสือชุดเผยแพร่องค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ เล่มที่ 2
“เศรษฐกิจพอเพียง”*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2556). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 11)*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2559). *โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ชัยพัฒนา-ภาคใต้ไทย
(บ้านทุ่งรัก), ตำบลกระบุรี อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา. สืบค้น 20 มีนาคม 2563,
จาก <https://www.chaipat.or.th/progress-report/9100-18-2561.html>*
- Jeffrey, S. (2015). *Devil of Delphi*. Scottsdale, Arizona: Poisoned Pen.
- Timothy, M. (2011). *Organizational structure effect on communication
efficiency for management information system supported
organizations: A Delphi study* (Doctoral Management in
Organizational Leadership with a Specialization in Information
Systems and Technology). Arizona: University of Phoenix.